

«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТИ» КЕАҚ
НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»

Қосымша кәсіби білім беру институты
Терапиялық пәндер кафедрасы

Біліктілікті арттыру бағдарламасы

Редакция: 1

1 беті 10беттің

«Бекітемін»

«С.Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ»
КЕАҚ, Қосымша кәсіби білім беру
институтының басшысы
С.А. Мамырбекова
«20» 09 2023 ж.

Біліктілікті арттыру бағдарламасы

Білім беру бағдарламасын әзірлеуші білім беру және ғылыми ұйымының атауы	«С.Д. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медицина университеті» КЕАҚ, терапиялық пәндер кафедрасы
Қосымша білім берудің түрі (біліктілікті арттыру / сертификаттық курс/ бейресми білім беру іс-шарасы)	Біліктілікті арттыру
Бағдарламаның атауы	Егде жастағы адамдардың функционалды және құрылымдық ағзаның мүшелері мен жүйелерінің өзгеруі
Мамандықтың және (немесе) мамандандуының атауы (мамандықтар және мамандандулар номенклатурасына сәйкес)	Терапия. Жалпы дәрігерлік практика. Отбасылық медицина. Кардиология (ересектер). Гериатрия
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	7,8
Ұсынылатын тыңдаушылар тобы (денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының санаты)	005 «Денсаулық сақтау ұйымдары кадрларының біліктілігін арттыру және қайта даярлау» бюджеттік бағдарламасы бойынша контингентке сәйкес
Білім беру бағдарламасының алдыңғы деңгейіне қойылатын талаптар	Интернатура, резидентура мамандығы бойынша жоғары медициналық білімі бар мамандар.
Бағдарламаның кредиттердегі(сағаттардағы)ұзақтығы	3 кредит/90 академиялық сағат
Оқыту тілі	Қазақша. Орысша
Өткізу орны	Кафедраның клиникалық базасында
Оқыту форматы	Күндізгі
Мамандандыру бойынша берілетін біліктілік (сертификаттау курсы)	-
Оқуды аяқтағаннан кейінгі құжат (сертификаттық курс туралы куәлік, біліктілікті арттыру туралы куәлік)	Біліктілікті арттыру туралы куәлік
Сараптама ұйымының толық атауы	«С.Д. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ» КЕАҚ, Қосымша кәсіби білім беру институтының қосымша және бейресми білім беру бағдарламалары комитеті.- «04 » 09 2023 ж. Хаттама №9
Сараптамалық қорытындыны жасалған күні	« 02 » 09 2023 ж.
Сараптама қорытындысының қолданылу мерзімі	1 жыл

Нормативтік сілтемелер: біліктілікті арттыру бағдарламасы:

- «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарды сертификаттауға жататын мамандықтар мен мамандандырулар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 05 қарашадағы №218 № ҚР ДСМ-110/2021 бұйрығы
- ҚР Денсаулық сақтау министрінің «Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және бейресми білім беру қағидаларын, Денсаулық сақтау саласындағы қосымша және бейресми білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мамандардың қосымша және бейресми білім беру бағдарламалары арқылы алған оқыту нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы» 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы.

Әзірлеушілер туралы мәліметтер:

Лауазымы	Қолы	Аты-жөні
Әзірленген		
Доцент, медицина ғылымдарының кандидаты	<i>Камалова Б.Б.</i>	Камалова Б.Б.
Ассистент	<i>Ердаш Б.</i>	Ердаш Б.

Біліктілікті арттыру бағдарламасы білім беру бағдарламалары комитетінің отырысында бекітілді

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Қолы	Аты-жөні	күні, № хаттама
БББК төрағасы	<i>Бедельбаева Г.Г.</i>	Бедельбаева Г.Г.	04.09.2023 ж., хаттама №9

Сараптамалық қорытынды актісі қоса беріледі
біліктілікті арттыру бағдарламасы, сараптама актісі және талқылау хаттамасы сілтеме бойынша орналастырылған

БА бағдарламасы ОӘБ отырысында мақұлданды дайындық бағыттары – денсаулық сақтау 2023 ж., № *2* хаттамасы (ОӘБ сайтында орналастырылған)
05 20.09.23

Біліктілікті арттыру бағдарламасының паспорты

Бағдарламаның мақсаты:

Жаңа теориялық білім алу және кәсіби қызмет үшін қажетті практикалық дағдыларды жетілдіру және егде жастағы пациенттерді басқару кезінде кәсіби деңгейін арттыру

Бағдарламаның қысқаша сипаттамасы:

ДДҰ болжамдары бойынша 2000-2050 жылдар аралығында 60 жастан асқан әлем халқының үлесі 11%-ден 22% - ға дейін артады. 60 жастан асқан адамдардың абсолютті саны 605 миллионнан 2 миллиард адамға дейін өседі деп күтілуде. Халықтың тез қартаюы қазірдің өзінде дамыған елдердің көпшілігінің өзекті экономикалық және медициналық мәселесі болып табылады. Бүгінгі таңда Батыс Еуропа мен АҚШ елдерінің көптеген клиникаларында егде жастағы және кәрілік жастағы адамдар жамбас пен тізе буындарын протездеу, асқазан-ішек жолдарының ісіктерін жою және қан тамырлары, араласулар үшін негізгі пациенттерге айналды.

Қазіргі уақытта медицина мен психологиядағы прогресс әр түрлі оңалту бағдарламалары арқылы өмірді ұзартуға ғана емес, сонымен қатар адамдардың денсаулығын едәуір жақсартып отырып, оның сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Сондықтан оңалту терапиясының жетістігі дәрігердің қартайған кездегі ағзалар мен жүйелердің функционалды және құрылымдық өзгерістерін білуіне, патологиялық өзгерістерді уақтылы диагностикалауға және патологиялық процестердің гериатриялық алдын-алуға байланысты, бұл дененің маңызды функцияларының жоғалуын болдырмауға және егде жастағы адамның дәрменсіз мүгедекке айналуына жол бермейді.

Бұл біліктілікті арттыру бағдарламасында егде жастағы ағзалар мен ағза жүйелерінің функционалды және құрылымдық өзгерістерінің негізгі мәселелері қамтылған.

Бағдарламаның негізгі элементтерін үйлестіру:

№/	Оқу нәтижесі	бағалау әдісі (ББ-ға қосымшаға сәйкес ИҚК)	оқыту әдісі
	Тыңдаушы білуі керек:	Сұхбаттасу, тестілеу, тікелей бақылау	Дәрістер, семинарлар, тренингтер
1	Қазақстан Республикасында алғашқы медициналық-санитарлық көмекті ұйымдастыру негіздері	Сұхбаттасу	Тренингтер
2	ҚР халқының денсаулығын қорғау, егде жастағы адамдарға медицина-	Тестілеу	Дәрістер

«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ
НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»

Қосымша кәсіби білім беру институты
Терапиялық пәндер кафедрасы

Біліктілікті арттыру бағдарламасы

Редакция: 1

5 беті 10беттің

№	Тақырып/бөлім/пән атауы	Көлемі сағатпен					Тапсырма
		деріс	семинар	тренинг	ББ әзірлеушінің қалауы бойынша оқылатын басқа тақырыптар	ТӨЖ	
1	Қазақстан Республикасы-ның Денсаулық сақтау туралы заңнамасының негіздері. «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі кодексі. 2021-2025 жылдарға арналған «әрбір азамат үшін сапалы және қолжетімді денсаулық сақтау «Дені сау ұлт» жобасы (2021 жылғы 12 қазандағы № 725).	1	2	3		4	Директивалық құжаттарды зерделеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу.
2	Қартаю мен ұзақ өмір сүрудің демографиялық, әлеуметтік-гигиеналық, медициналық-әлеуметтік, әлеуметтік-психологиялық мәселелері. Кешенді гериатриялық бағалау тұжырымдамасы. Кешенді гериатриялық бағалаудың принциптері мен компоненттері	1	2	3		4	Кешенді гериатриялық бағалауды зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс: егде жастағы адамның Функционалды және психоэмоционалды мәртебесін бағалау
3	Қартайған кезде жүрек-қан тамыр жүйесінің функционалды және құрылымдық өзгерістері. Егде жастағы артериялық гипертензия. Ортостатикалық гипотензия. Кәрілік астения және артериялық гипертензия. Егде жастағы жүрек жеткіліксіздігі мен жүрек ырғағының бұзылуын емдеу және оңалту ерекшеліктері.	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда жүрек-қан тамырлары ауруларын диагностикалаудың негізгі принциптерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу

«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТИ» КЕАҚ
НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»

Қосымша кәсіби білім беру институты
Терапиялық пәндер кафедрасы

Біліктілікті арттыру бағдарламасы

Редакция: 1

6 беті 10беттің

№	Тақырып/бөлім/пән атауы	Көлемі сағатпен					Тапсырма
		деріс	семинар	тренинг	ББ әзірлеушінің қалауы бойынша оқылатын басқа тақырыптар	ТӨЖ	
4	Егде жастағы тыныс алу мүшелерінің функционалдық және құрылымдық өзгерістері. Тыныс алу органдарының созылмалы ауруларының қартайған кездегі адам ағзасына әсері.	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда тыныс алу органдарының ауруларын диагностикалаудың негізгі принциптерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу
5	Егде жаста ас қорыту мүшелерінің функционалдық және құрылымдық өзгерістері. Созылмалы іш қатудың таралуы және синдромның егде жастағы адамның болжамы мен функционалдық жағдайына әсері.	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда ас қорыту органдарының ауруларын диагностикалаудың негізгі принциптерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу
6	Егде жаста сүйек-буын жүйесінің функционалдық және құрылымдық өзгерістері. Остеопороз және остеоартриттің қауіп факторлары.	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда сүйек-буын жүйесі ауруларын диагностикалаудың негізгі принциптерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу
7	Егде жастағы несеп-жыныс жүйесінің функционалдық және құрылымдық өзгерістері. Клиникалық тәжірибеде зәр шығаруды ұстамаудың таралуы.	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда несеп-жыныс жүйесі ауруларын диагностикалаудың негізгі принциптерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу
8	Егде жаста жүйке жүйесінің функционалды және құрылымдық өзгерістері. Бас айналуы диагностикалау. Жүру мен тепе-теңдіктің бұзылуы. Егде жастағы адамның болжамы мен өмір сүру сапасын нашарлататын депрессия	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда жүйке жүйесі ауруларын диагностикалаудың негізгі принциптерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу

«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТИ» КЕАҚ
НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»

Қосымша кәсіби білім беру институты
Терапиялық пәндер кафедрасы

Біліктілікті арттыру бағдарламасы

Редакция: 1

7 беті 10беттің

№	Тақырып/бөлім/пән атауы	Көлемі сағатпен					Тапсырма
		деріс	семинар	тренинг	ББ әзірлеушінің қалауы бойынша оқылатын бағалау	ТӨЖ	
9	Полиморбидтілік және полипрагмазия. Полиморбидті науқастың мәселелерін шешу. Полипрагмазияны түзету әдістері. Егде жастағы науқастарды медициналық оңалту әдістері. Сынақ	1	2	3		4	Егде жастағы адамдарда медициналық оңалту әдістерін зерттеу бойынша ғаламторда жұмыс істеу
Барлығы		9	18	27		36	
		90 ак. сағат					

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалау

Бақылау түрі	Бағалау әдістері
Ағымдағы	Сұхбаттасу, тестілеу, тікелей бақылау
Аралық (қажет болған жағдайда)	тестілеу
Қорытынды	тестілеу

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі *

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Баллдардың сандық эквиваленті	бағалаудың пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Үздік
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	

Ұсынылатын әдебиеттер:
Негізгі әдебиеттер

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»		
	Қосымша кәсіби білім беру институты Терапиялық пәндер кафедрасы	Біліктілікті арттыру бағдарламасы	Редакция: I 8 беті 10беттің

1. Кодекс Республики Казахстан от 7 июля 2020 года «О здоровье народа и системе здравоохранения».
2. Национальный проект «Качественное и доступное здравоохранение для каждого гражданина «Здоровая нация» на 2021-2025гг. (от 12 октября 2021 года № 725)
3. Гериатрия. Национальное руководство. Под ред. О.Н. Ткачёвой, Е.В. Фроловой, Н.Н. Яхно.- М.: ГЭОТАР-Медиа. - 2018. - 608 с.
4. Онкогеронтология : Руководство для врачей / под ред. В.Н. Анисимова, А.М. Беляева. -СПб. : Издательство АННМО «Вопросы онкологии», 2017. - 512 с.
5. Соловьев А.Г., Попов В.В., Новикова И.А. Ранняя диагностика и профилактика психических расстройств в пожилом возрасте: учебно-методическое пособие / А.Г.Соловьев, В.В. Попов, И.А. Новикова. - Архангельск: Изд-во Северного государственного медицинского университета, 2016. - 160 с.
6. World Health Organization. Проект 1. Глобальная стратегия и план действий по вопросам старения и здоровья. - август-октябрь, 2015 г. - 64 с.6. Руководство по геронтологии и гериатрии. В 4 томах. Том 1. Основы геронтологии. Общая гериатрия / Под ред. В.Н. Ярыгина, А.С. Мелентьева. - М.: ГЭОТАР-Медиа. - 2008. - 720с.
7. Руководство по геронтологии и гериатрии. В 4 томах. Том 2. Введение в клиническую гериатрию / Под ред. В.Н. Ярыгина, А.С. Мелентьева. - М.: ГЭОТАР-Медиа. - 2008. – 784 с.
8. Руководство по геронтологии и гериатрии. В 4 томах. Том 3. Клиническая гериатрия. Авдеев С.Н., Аникин В.В., Анохин В.Н. и др. / Под ред. В.Н. Ярыгина, А.С. Мелентьева. -М.: ГЭОТАР-Медиа. - 2008. - 896 с.
9. Руководство по геронтологии и гериатрии. В 4 томах. Том 4. Авдеев С.Н., Аникин В.В.,Анохин В.Н. и др. / Под ред. В.Н. Ярыгина, А.С. Мелентьева. - М.: ГЭОТАР-Медиа. - 2008.- 528 с.
10. Методические рекомендации по ведению пациентов со старческой астенией. Москва, 2015.

Қосымша әдебиеттера:

1. Анисимов В.Н. Молекулярные и физиологические механизмы старения: В 2 т. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб.: Наука, 2018. - Т.1. - 481 с.
3. Анисимов В.Н. Молекулярные и физиологические механизмы старения: В 2 т. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб.: Наука, 2018. - Т.2. - 434 с.
4. Москалёв А.А. Старение и гены. - СПб.: Наука, 2018. - 358 с.
5. Прохоров Л.Ю. Возможно ли преодолеть старение? Сегодня и завтра клеточной терапии. - М.: МАКСПресс. - 2017. - 88 с.
6. Профилактика старения для всех: методическое пособие / Под ред. В.Н. Анисимова.- М.: Издательство «Учитель». - 2015. - 120 с.
7. Безруков В.В., Войтенко В.П., Ахаладзе Н.Г., Писарук А.В., Кошель Н.М.

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»		
	Қосымша кәсіби білім беру институты Терапиялық пәндер кафедрасы	Біліктілікті арттыру бағдарламасы	Редакция: 1 9 беті 10беттің

Реформирование медицины. - Киев.: Издательство ГУ «Институт геронтологии им. Д.Ф. Чеботарёва НАМН Украины». - 2015 г. - 141 с.

8. Соловьёв А.Г., Новикова И.А., Местечко В.В. Профилактика когнитивных и эмоциональных нарушений (рекомендации для лиц пожилого возраста и их родственников). - Архангельск. - 2015. - 26 с.

9. Клиническая фармакология : национальное руководство / под ред. Ю. Б. Белоусова, В. Г. Кукеса, В. К. Лепихина, В. И. Петрова. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 976 с. (Серия "Национальные руководства").

10. Галин П.Ю. Основы фармакотерапии в кардиогериатрии: руководство для врачей /П.Ю. Галин, О.А. Вознюк; Palmarium Academic Publishing, Германия, 2015.- 127 с.

11. Чернышева, Т. В. Особенности лечения соматических заболеваний у больных пожилого возраста : (учеб. пособие для врачей терапевтов, врачей общ. практики, врачей-интернов) / Т. В. Чернышева, В. В. Грязнов, Л. В. Попова ; ред. Т. В. Чернышева ; ОрГМА. - Оренбург : [б. и.], 2050. - 132 с.

Ғаламтор ресурстары:

Клиникалық хаттамалар сайттары	
ҚР ДСМ клиникалық хаттамаларының электрондық базасы	http://pdl.kz/
ДСДРО клиникалық хаттамалары	http://www.rcrz.kz/index.php/ru/2017-03-12-10-51-13/klinicheskie-protokoly
ҚР, БР, РФ, ӨЗР ДСМ диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамалары	https://medelement.com/page/klinicheskie_protokolyi
АҚТҚ-ны емдеудің ұлттық хаттамаларын талдау	https://network.org.ua/wp-content/uploads/2020/11/23.09_Analyz-natsyonalnyh-protokolov-lechenyya-VYCH-ynfektsyy.pdf
Библиотекалар	
Cochrane	http://www.cochrane.org/ http://www.cochrane.ru/
PubMed	http://www.pubmed.com http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
Medline	http://www.bmn.com/
ДМ бойынша мамандандырылған сайттар	
NEW ZELAND GUIDELINES GROUP	http://www.nzgg.org.nz/
GOLDEN HOUR	http://www.goldenhour.co.il/
Scottish Intercollegiate Guidelines Network	http://www.sign.ac.uk/
Орыс тілді сайттар	
Мәскеу дәлелді медицина және фармакотерапия орталығы	http://evbmed.fbm.msu.ru/

Білім беру ресурстарына қойылатын талаптар:

	«С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТИ» КЕАҚ НАО «КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА»		
	Қосымша кәсіби білім беру институты Терапиялық пәндер кафедрасы	Біліктілікті арттыру бағдарламасы	Редакция: 1 10 беті 10беттің

1. Білім беру бағдарламасы (ИҚК)
2. Кадрлық қамтамасыз етуге қойылатын біліктілік талаптары (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы)
3. Мазмұны – оқу материалының сапасын, жеткіліктілігін және пысықталуын анықтайды
4. Мультимедиялық – ақпаратты ұсыну формаларының сапасын анықтайтын қасиет
5. Интерактивтілік – өзара әрекеттесудің сипаты мен дәрежесін анықтайтын қасиет
6. Өзгергіштік – мазмұнға өзгерістер енгізу мүмкіндігін анықтайтын қасиет.

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету және жабдықтар:

1. Ғаламторға қол жетімді компьютерлер
2. Әр түрлі халықаралық білім беру сайттарына қол жетімділікті қолдана отырып, кітапхананың электрондық ресурстары
3. Аудиторияларды мультимедиялық проекторлармен, экранмен және флипчартпен жабдықтау

Қолданылған қысқартулар мен терминдер:

АГ – артериялық гипертензия
 ҚЖА – қан айналымы жүйесінің аурулары
 ДДҰ – Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы
 ЖИА – жүректің ишемиялық ауруы
 АІЖ – асқазан-ішек жолдары
 ҚР ДСМ – Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
 КЕАҚ – коммерциялық емес акционерлік қоғам
 ЖеАББ – Жұқпалы емес ауруларды басқару бағдарламасы
 СЖЖ – созылмалы жүрек жетк